

Kiss Torek Ildiko susține pe bună dreptate în pliantul spectacolului că au gândit împreună cu Vili acest spectacol, deopotrivă pentru cei mai vârstnici, care au trăit în acei ani și au parcurs cu propriile lor vieți etapele revoluției și au azi și bucuriile și decepțiile ce decurg din reușita ei (parțială), dar și pentru cei tineri, cărora nu le vine să creadă că *noi* am trăit așa, că am putut îndura toate acele tratamente inumane, sărăcia și lipsurile, frigul și întunericul și permanenta frică de Securitate...

E un spectacol-mărturie, emoționant, pe care cei doi actori îl dedică, la 15 ani de la înființare, 15 ani de când „rezistă” ca trupă particulară, spectatorilor lor fideli... azi când se pot exprima liber și când nu se mai tem că sunt urmăriți, nu se mai cenzurează spectacolele, nu se mai deschid scrisorile, nu se mai ascultă telefoanele. „Oare?”, scrie ea... și noi cădem pe gânduri...

Publicul i-a aplaudat îndelung, apreciind gestul lor deopotrivă artistic și civic, cu sentimentul că poate iertăm câte ni s-au făcut, dar nimeni, niciodată nu ne poate împiedica să ne amintim mereu... Chiar și după douăzeci de ani...

Teatrul de Stat Oradea. Trupa Szigligeti – Când zidurile se prăbușesc. Scenariu de Kiss Torek Ildiko. Regia: Varga Vilmos. Scenografia: Tolnay Tiborl. Interpretează: Kiss Torek Ildiko și Varga Vili. Data premierei: decembrie 2009.

Teatrul vienez pentru copii

În primăvara anului 2006, doamna Sylvia Rotter, actriță și directoare a unui cunoscut teatru vienez pentru copii (Das Wiener Kindertheater), a venit la Oradea însoțită de actrița Mona Erhan, asistenta ei. Împreună cu Marius Aron, directorul Teatrului pentru Copii și Tineret Arcadia, cărora li s-a alăturat cu bucurie și dl. Micu, directorul Liceului „Aurel Lazăr”, și actrița Angela Tanko, de la Teatrul de Stat din Oradea, cele două doamne au pus la cale proiectul unui Teatru pentru Copii, făcut cu copii! O inițiativă ce avea să devină foarte curând unul dintre fenomenele culturale așteptate cu interes de orădeni.

A urmat un *workshop*, selecția copiilor din mai multe școli din oraș și, în final, o premieră cu o cunoscută piesă de Shakespeare, *Visul unei nopți de vară*. Entuziasmul primei reușite i-a îndemnat pe organizatori să continue și, iată, de atunci încoace, în fiecare stagiune, micul teatru – devenit o instituție, ce-i drept fără sediu, fără director și regizori angajați, doar cu susținători inimoși! – a oferit copiilor prilejul să se afirme pe scenă, să joace teatru, iar publicului (alcătuit, în principal, se-nțelege, din colegi, prieteni, părinți, bunici, profesori) șansa să-i aplaude; în plus, copiilor li se dă posibilitatea să se cunoască mai bine nu doar unii cu alții, ci și pe ei înșiși, să socializeze, să învețe să poarte conversații și să argumenteze, să se obișnuiască cu disciplina impusă în repetiții, cu punctualitatea, să scape, cum ne-au mărturisit unii dintre ei, de complexe și de temeri de tot felul, și, de ce nu, să prindă drag de profesia de actor! Idei generoase, nu-i așa?

În 2007, a venit rândul lui Goldoni cu spumoasa comedie *Slugă la doi stăpâni*; în 2008 un nou Shakespeare, *Cum vă place*. Cu acest spectacol elevii au fost invitați la Festivalul „Bufonul în castel” de la Bonțida.

În anul 2008, doamna Rotter a înființat Asociația „Teatrul vienez pentru copii – Copiii joacă teatru”. La București a găsit susținători în primul rând în persoana actorului Dan Puric care, ajutat de câțiva membri ai trupei Passe-Partout (Valentina Popa,

Raluca Udrea, Petre Voicu), a pus, în 2009, bazele Teatrului pentru copii în București. Acum, află, urmează orașul Cluj-Napoca.

În 2009, la Oradea, conducătorii proiectului au optat tot pentru un clasic, de data aceasta pentru Molière: **Bolnavul închipuit**. După părerea mea comedia depășește întrucâtva gradul de înțelegere al copiilor, diversele întâmplări și mai ales relațiile dintre personaje – amor, gelozie, avariție, ipohondrie, șiretenie – nu le sunt lor prea la îndemână; cu toate acestea ei au mimat destul de bine stări și relații, ba chiar cu destul haz, încurajați, ce-i drept și de aplauzele și hohotele de râs din sală. Le-a fost de mare ajutor actorul Șerban Borda care i-a îndrumat, cum s-a dovedit până la urmă, nu doar cu profesionalism, ci și cu tandrețe și cu tact pedagogic.

Nu pot să nu observ că interpretul rolului *Argan*, un școlar grăsuț și extrem de simpatic (Răzvan Bar), a fost clovnul spectacolului. L-a secundat cu talent și cu un haz autentic, Dania Debucean, o *Toinette* deșteaptă și voluntară, curajoasă și cinstită. Într-un rol mai mititel, cel al tâmpițelului medic *Diafoirus* – posibilul logodnic al fetei lui Argan – elevul Alexandru Weinberger Bara, fiul lui A.G. și al Vioarei Bara (el, de altfel, se pregătește pentru... regie), a găsit tot felul de gesturi care mai de care mai caraghioase, trezind râsul în hohote al celor din sală.

Se vede că fetelor le-a surâs mai mult decât băieților ideea de a juca pe o scenă, așa că două-trei roluri de... bărbați au fost interpretate de fete, astfel încât, odată convenția acceptată, ele s-au comportat cât se poate de... dur, iar colegii lor, recunoscându-le, au râs la fiecare apariție... (Diana Rotar, Florentina Pălăduță și Simina Poinar). Să amintim și numele celorlalți actori-elevi: Bianca Gallovits, Carina Chereji, Teodora Groza, Răzvan Dobai, Sânziana Vrabie, Radu Bindea.

După ce s-au bucurat de succes și de aplauze prelungite, micii artiști au fost invitați la un cocteil specific vârstei lor, cu sucuri naturale, prăjituri și fructe. În ochii lor se putea citi fericirea și mândria de a fi fost, pentru un ceas-două actori pe o scenă adevărată. Spectacolul s-a mai dat încă de trei-patru ori, mereu cu săli pline.

Pentru anul 2010, organizatorii vor veni să pregătească un nou spectacol; alți școlari – poate unii vor fi și din această trupă – își vor încerca forțele cu o nouă piesă. Care? Vom vedea...

Ruxandra ANTON

Jucării stricate

Biljana Srbljanović, născută la Stockholm, Suedia, este politician și lector la Facultatea de Artă Dramatică din Belgrad pe care a absolvit-o în 1995. Prima ei piesă, scrisă în 1997, *Trilogia belgrădeană*, a înregistrat un succes uriaș în Serbia la Drama Iugoslav Theater și a fost jucată în Italia, Germania, Austria, Elveția, Belgia, Anglia, România și în țările scandinave. Cea scrisă în 1998, ***Povești de familie*** a fost pusă în scenă la Belgrad la Atelier 212 și a fost premiată la Festivalul de Teatru de la Novi Sad. Biljana Srbljanović a primit unul dintre cele mai importante premii „The New Theatrical Realities Award”, iar revista germană, *Theater Heute*, a proclamat-o cel mai bun dramaturg al stagiunii 2005–2006. Deși nu a scris mult, piesele sale se joacă în peste cincizeci de țări, dar, paradoxal, mai puțin la ea acasă, scriitoarea fiind o persoană controversată din cauza spiritului ei combativ.